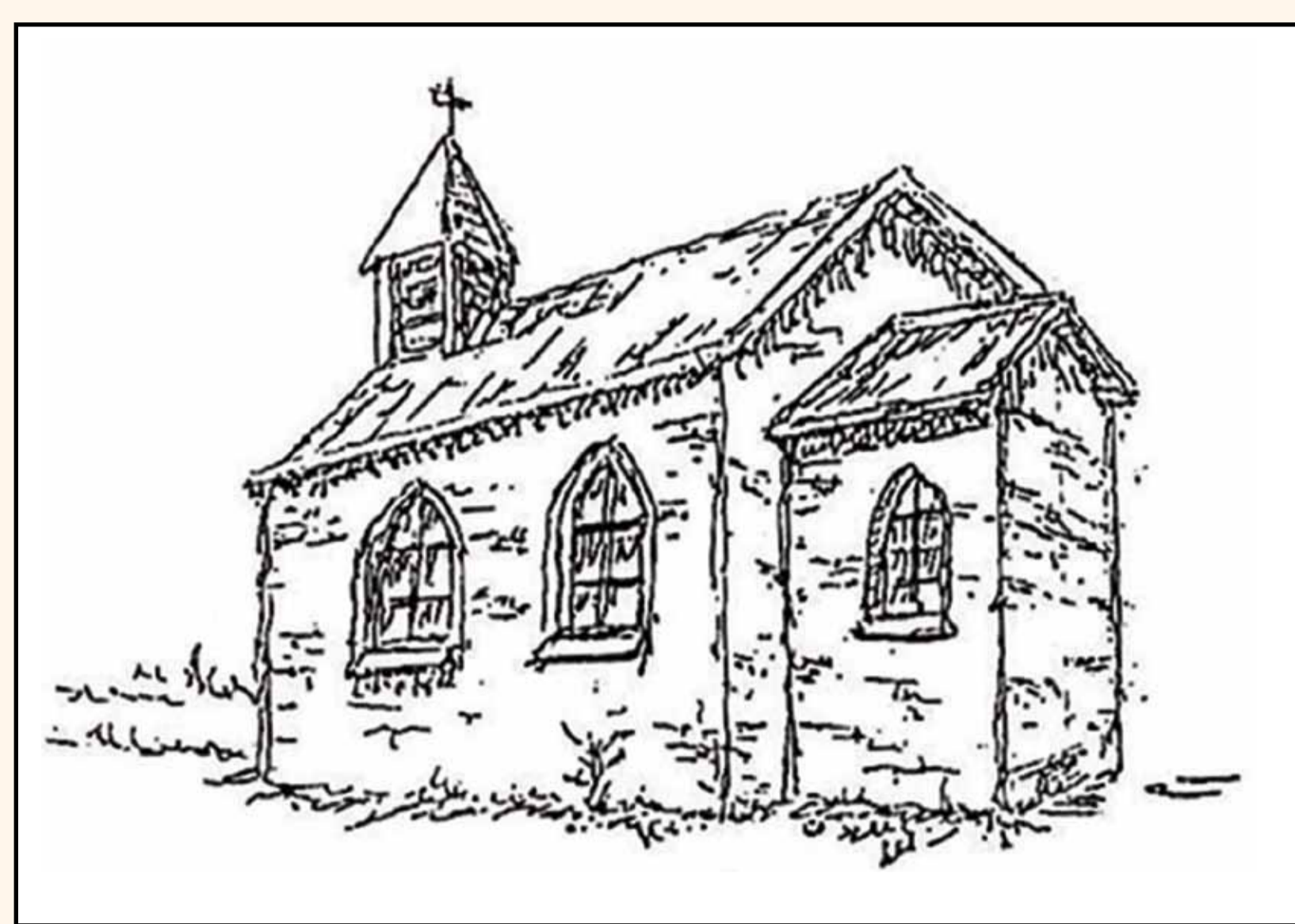
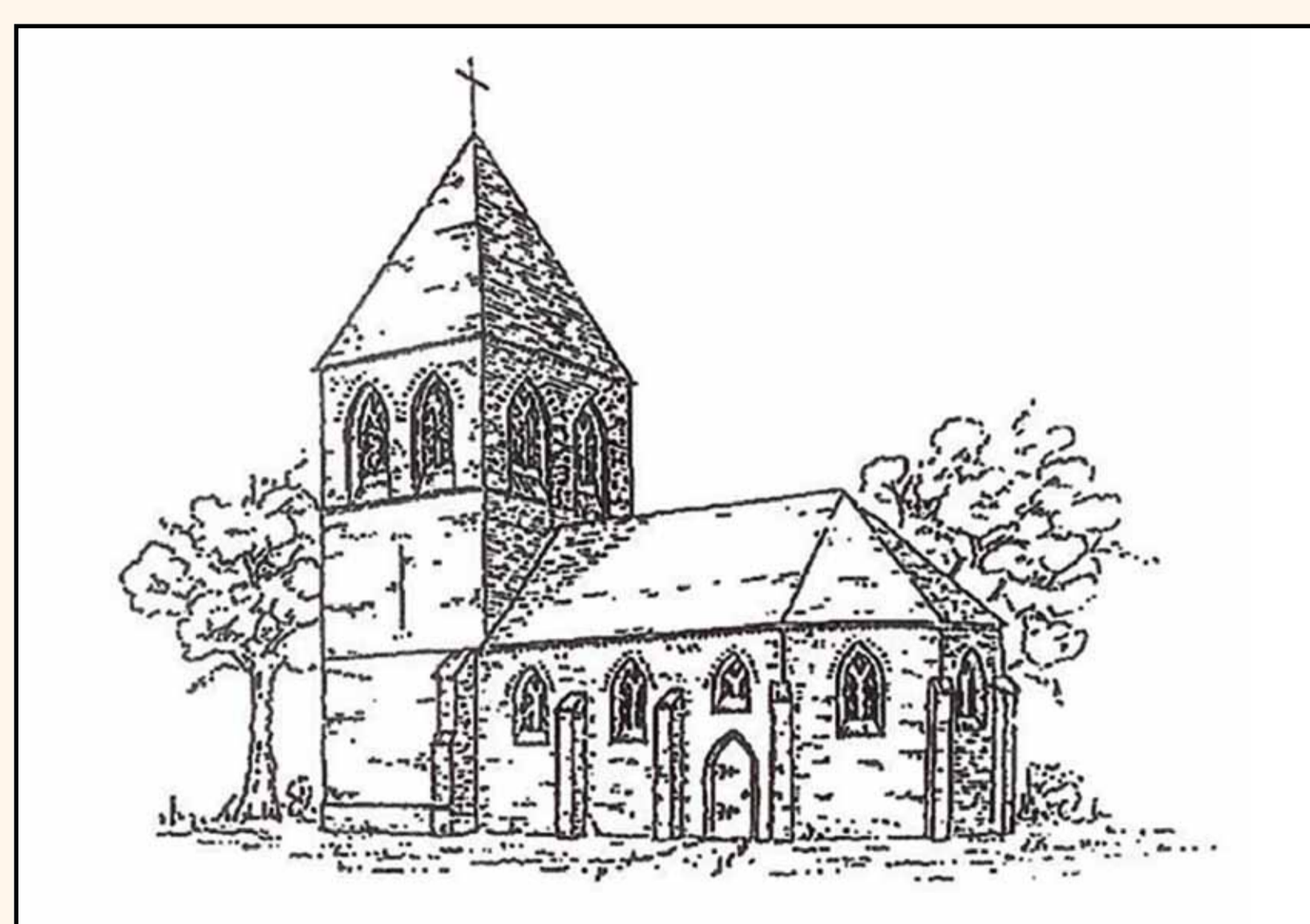

De Baakse kerkgeschiedenis in vogelvlucht

HET EERSTE KERKJE IN BAAK

Het begin van het Christendom in Baak ligt rond 800 toen de Fries Ludger in deze omgeving het geloof kwam verkondigen. Toch duurde het nog wel even tot midden van de 13^e eeuw voordat het eerste kerkje, of beter – kapel - in Baak werd gebouwd, gewijd aan de Heilige Nicolaas. Dat eerste kerkje is ongeveer 100 jaar later, midden in de 14^e eeuw tijdens twisten tussen de Heeckerens en de Bronkhorsten waarschijnlijk in brand gestoken. Er is niets meer van over.

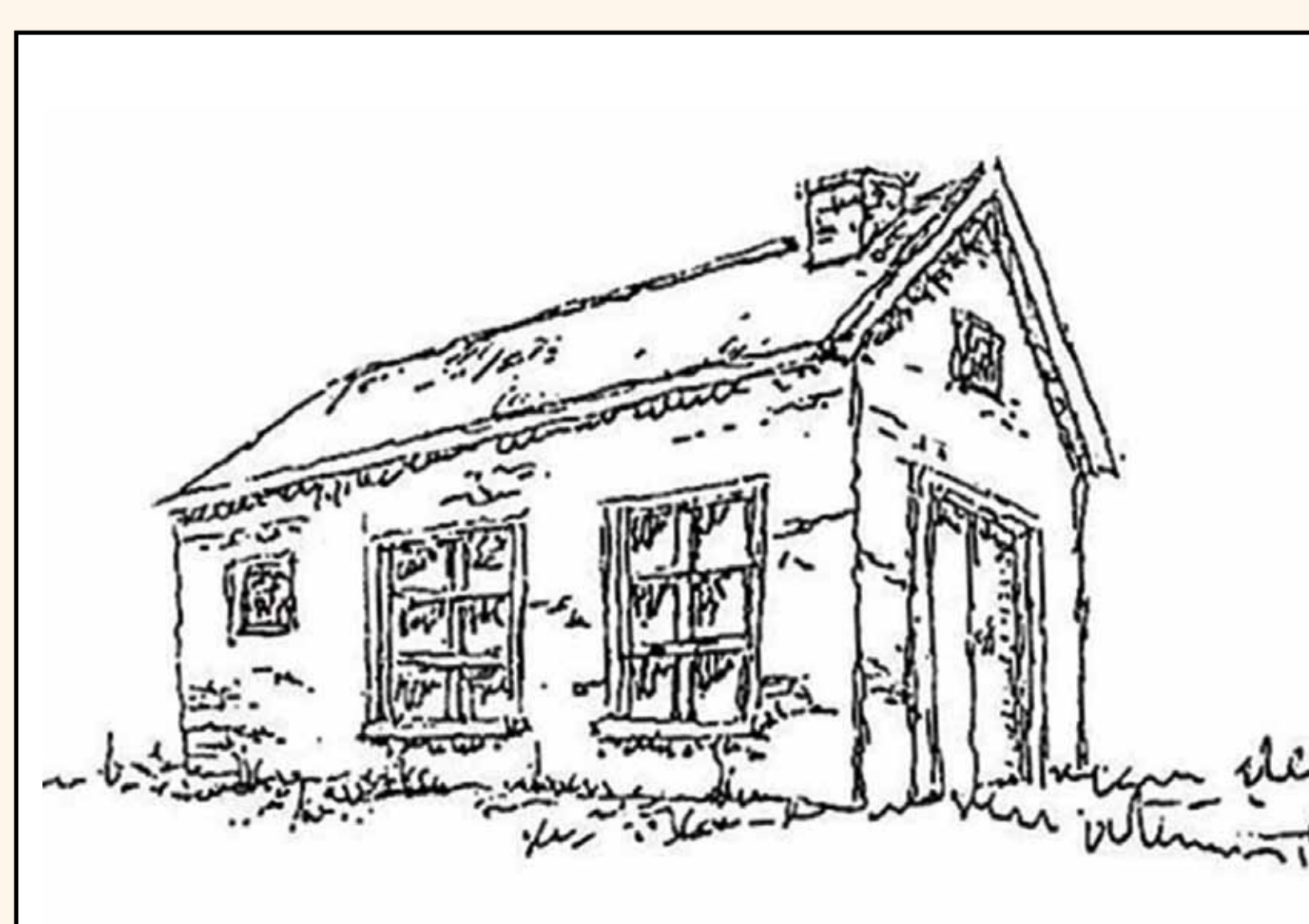

DE TWEEDE KAPEL VAN BAAK EN DE HERVORMING

De tweede kapel, de oude Baaksche kerk, viel onder het kerspel Steenderen en staat nu bekend als de "Baakse ruïne". De kapel is gebouwd in 1362 en "ter verdeding en bescherming" voorzien van een robuuste toren met 115 cm dikke muren en een smalle ingang. De hervormingsperiode (1517-1648) deed de kerk geen goed. Het hing in die periode immers van de pastoor of de parochianen Katholiek bleven of niet. Ging de pastoor over tot het "nieuwe geloof" of kon hij niet op zijn plek blijven, dan nam het grootste deel van de gemeente de nieuwe leer aan. De Steenderse pastoor overleed en werd vervangen door een "Hervormd leeraar".

Vanaf 1581 mocht de Baaksche kerk van de hervormingsgezinde stadhouder van Gelderland niet meer gebruikt worden waardoor deze in verval raakte en in 1670 al geen dak meer had. Katholieke inwoners van Baak, die trouw bleven aan het oude geloof, mochten hun godsdienst niet meer in het openbaar uitoefenen: H. Mis werd gedaan op het Holtslag en "gewis ook op meer plaatsen, wyl men destijds, om de vervolging te ontgaan zo nu en dan moest verhuizen".

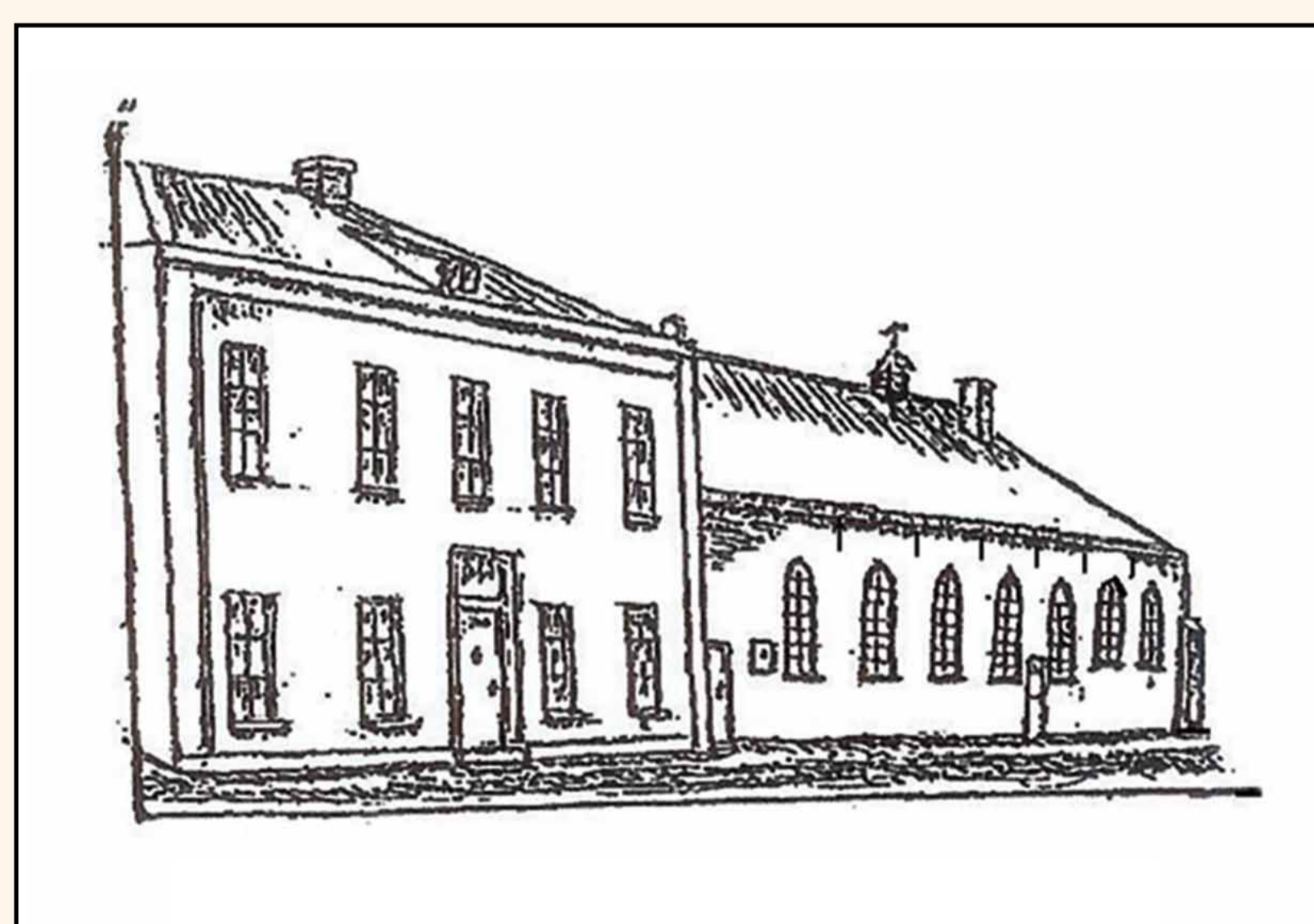
De pastoors van Baak en de Heren en Vrouwen van Huize Baak bleven hun oude geloof trouw tot in lengte van dagen. Ook Huize Baak is vermoedelijk als "stille gebedsruimte" gebruikt. In 1776 is de kapel geheel verdwenen. Alleen het onderste deel van de toren staat nog overeind.

DE DERDE KAPEL

Omstreeks 1725 bouwde pastoor Abbema, de ijverige herder van Baak, die in het begin bij Huize Baak woonde, een kerkschuur in de wei langs de Zutphenseweg nabij bij boerderij "De Bobbink".

Geen slimme keuze want bij hoog water van de IJssel stond ook de kerk in het water, totdat deze in 1770 bij hoog water zo goed als instortte.

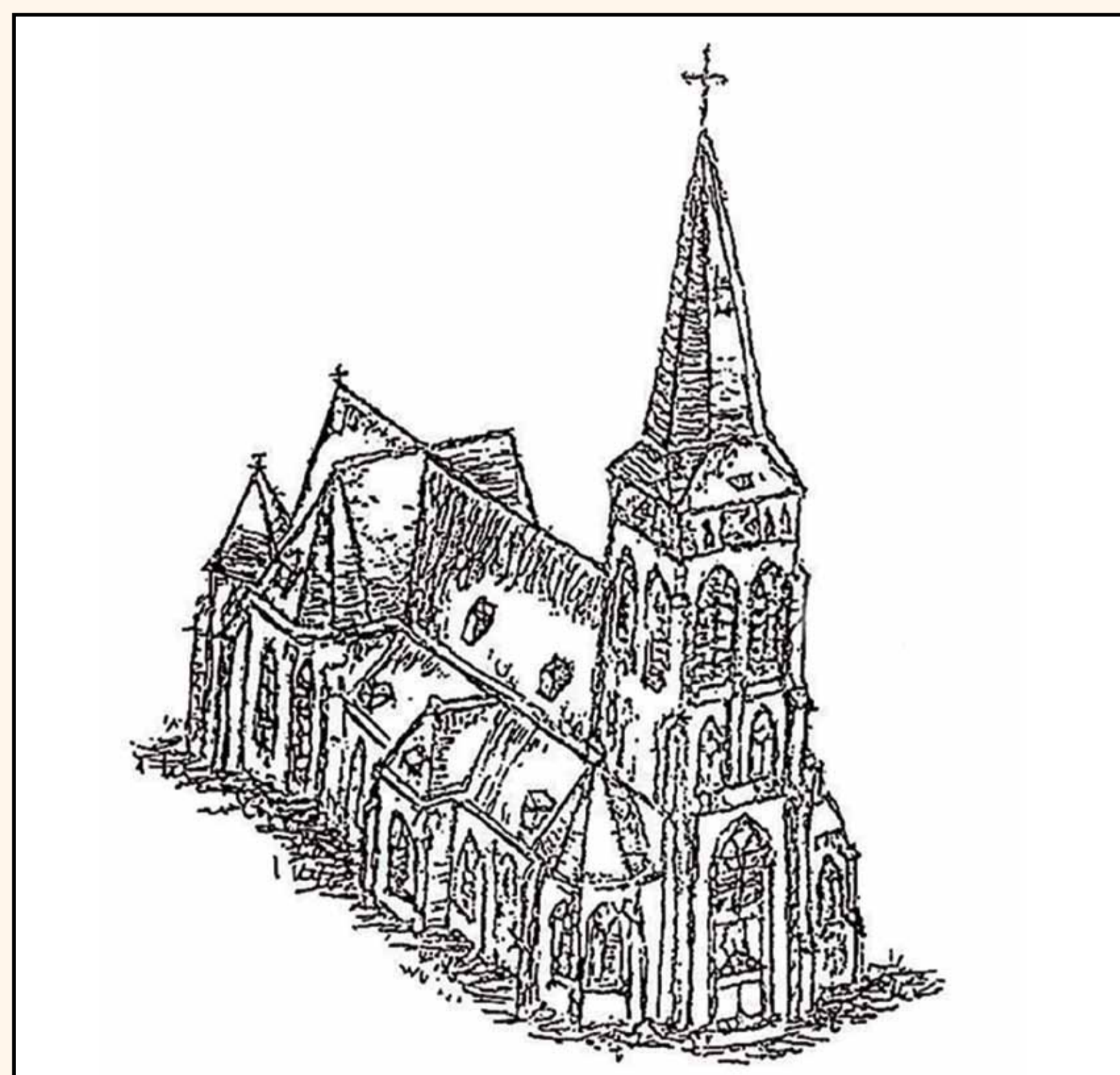

HET VIERDE GEBEDSHUIS: DE NIEUWE "KERKSCHUUR"

In 1771 vraagt Johan Everhard Canisius van der Heijden toestemming dat de "Roomsen van Baak een bidplaats of kerkenhuis mogen bouwen": Aan de bouw ervan kleefde de fraaie Bankengeldanekdote...

De kerk mocht niet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, mocht in vorm niet de deuren, ramen en beglazing van een kerk hebben en moest den schuurvorm en het stroodak behouden. In 1773 werd de nieuwe kerkschuur gebouwd en is deze zo gebleven tot 1836, toen het werd vergroot en verhoogd en dankzij een bijdrage van Koning Willem voorzien van een fraai torentje.

Het huidige Concordiagebouw (in 1952 op weinig fraaie wijze verbouwd) is een gedeeltelijk restant van die kerkschuur.

HET VIJFDE GEBEDSHUIS DE ST. MARTINUSKERK

De in ruim vierentwintig maanden gebouwde St. Martinuskerk (1889-1891), onder architectuur van Alfred Tepe, is tot stand gekomen dankzij een gulle laatste gift van Ernestus Wilhelmus Franciscus Canisius van der Heijden uit 1868 (zie de Baakse Kerkanekdote) en met ruimhartige medewerking van Gerardus Antonius Helmich en zijn vrouw Engelbertha van Middachten, die de ondergrond aan de kerk schonken.